

“... ”

IV) ANAYASAYA AYKIRILIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ :

1. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

2. Engelli kavramı diğer bireylerle eşit koşullar altında topluma tam ve etkin bir şekilde katılımlarının önünde engel teşkil eden uzun süreli fiziksel, zihinsel, düşünsel ya da algısal bozukluğu bulunan kişileri içermektedir.

3. Anayasada her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmış ve Devlete; sosyal güvenliği sağlama, gerekli tedbirleri alma, engellileri ve sakatları koruma ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlama yükümlülüğü getirilmiştir.

4. Fiziksel ve ruhsal olarak tam bir iyilik halinde bulunan sağlıklı vatandaşlara nispeten, daha yoğun desteğe ihtiyacı olan engellilerin tüm insan haklarından tam ve eşit ölçüde yararlanabilmesinin temini için, engelliler ile onların bakımını üstlenen aile bireylerinin Devletin korumasına ve desteğine daha fazla ihtiyaç duydukları tartışmasız kabul edilmelidir.

5. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin taraf olduğu milletlerarası sözleşmeler ve T.C. Anayasasının yukarıda metnine yer verilen düzenlemeleri de; engellilerin haklarını ve onurunu güçlendiren ve koruyan, engellilerin ağır sosyal dezavantajlarının ortadan kaldırılmasına ve onların medeni, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel ortamlara eşit fırsatlarla katılımının teşvik edilmesine, engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmeye ve insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmeye yönelik düzenlemeler içermektedir.

6. 2022 sayılı Kanun'un yukarıda metnine yer verilen maddesinde -kanunda belirtilen diğer şartları temin eden- engelli ve engelli yakınlarının bakımını üstlenen Türk vatandaşlarına aylık bağlanması “her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlamanın mümkün olmaması” şartına bağlanmış ve bu kimselerin muhtaç kabul edilmeyeceği ve kendilerine aylık bağlanmayacağı hüküm altına alınmış olup, bu hüküm Engellilerin topluma tam ve etkin katılımlarının sağlanması amacıyla hizmet eden Anayasa ve Milletlerarası Sözleşme hükümlerine aykırı düzenleme içermektedir.

7. Muhtaçlık kriteri belirlenirken hane içindeki diğer bireylerin gelirlerinin esas alınarak kişi başına düşen ortalama gelirin hesaplandığı görülmektedir. Böyle bir uygulama; kendisine ait hiç bir geliri olmayan engellinin ya da bakımını üstlenmiş yakınının aylığının kesilmesine ya da hiç aylık bağlanmamasına sebebiyet vermekte, gelir sahibi olmayan engellinin ya da du-

ruma göre bakımını üstlenen yakınının varsayıma dayalı olarak gelir sahibi gibi muamele görmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu durum gelir sahibi olmayan engelli bireyin bağımsız hareket etme kabiliyetini kısıtlayarak, bir kez daha madden ve mânen bir başkasına bağımlı ve muhtaç hale getirmekte ve toplum hayatına intibaklarını geciktirmektedir.

V) NETİCE VE TALEP :

Yukarıda açıklanan nedenlerle, bakılan davada uygulanacak kuralın, 2022 sayılı “65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un (Değişik:12/7/2013-6495/73 md.) 2. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ve muhtaçlık kriterini belirleyen “Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamına giren engellilerden veya ikinci fıkra gereğince aylık bağlanacak engelli yakınlarından, her ne nam altında olursa olsun her türlü gelirler toplamı esas alınmak suretiyle, hane içinde kişi başına düşen ortalama aylık gelir tutarı, 16 yaşından büyükler için belirlenmiş olan asgari ücretin aylık net tutarının 1/3'ünden fazla olanlar ile aynı tutardan fazla gelir sağlaması mümkün olan kimseler muhtaç kabul edilemez ve kendilerine aylık bağlanamaz.” düzenlemesinin ve (b) bendinin ikinci paragrafındaki aynı yönde düzenleme içeren ibarenin, Anayasanın başlangıç hükümlerine, 2. maddesine, 10. maddesine, 61. maddesine aykırı olduğu kanaatine varıldığından, anılan düzenlemelerin iptali istemiyle itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulmasına, dava dosyasının onaylı bir örneği ile iş bu kararın aslının Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesince bir karar verilmemesi halinde, mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere göre davanın görülmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine, 30/12/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”